

הנחיות לכתיבת עבודה סמינריונית

סדר הפעולות לקראת העבודה

1. בחירת נושא מרשימת הנושאים, או נושא אחר בהסכמה עם המדריך.
2. פגישה עם המדריך ובה יופנה התלמיד לטקסטים הרלוונטיים ולפריטי קריאה ראשוניים.
3. התלמיד יגבש תוכנית לעבודה, באורך עמוד אחד. עמוד זה יכלול: תיאור כללי של הנושא; שאלות המחקר (חשוב מאד!); החומר שייסקר ושיטת המחקר (כגון: קריאה ספרותית, ביקורת הנוסח, ביקורת מקורות וכו'); ראשי פרקים; ביבליוגרפיה ראשונית. הקפידו לכתוב את הביבליוגרפיה לפי כללי הציטוט הנכונים! התוכנית תוגש למרצה להערות. ברוב המקרים תידרש פגישה נוספת עם המדריך לפני כתיבת התוכנית.
4. רפרט – לאחר אישור התוכנית!
5. כתיבת העבודה.

מבנה העבודה והתוכן

על הכותב להבהיר לעצמו, עוד לפני הכתיבה, מהן השאלות המחקריות העומדות לדיון. אי אפשר לכתוב עבודה לתיאור כללי של הנושא, כפי שעושים בבתי הספר התיכוניים, כי אין בה עוקץ והיא מתמסמסת.

- כלל מס' 1: קביעת השאלות הנכונות עושה את מחצית הדרך להשלמת

העבודה.

- אחרי שנקבע הנושא יש להתקדם אליו בשיטתיות. אין לגלוש לדיון שאינו נצרך לשאלות הספציפיות המתבררות בעבודה, ואין לקפוץ משאלה לשאלה בפתאומיות. כדאי לכתוב במבוא לעבודה את מהלך העניינים שיהיה בה, ולעקוב בסדר קפדני עד לבירור מלא של השאלה הנדרשת.

- כדאי לכתוב בעבודה את השיקולים שגרמו לכם להרחיב או לצמצם אותה, כגון: "נושא X היה ראוי לדיון נפרד, אולם כיוון שהוא רחב מדי בחרתי להזכירו כאן בלבד ולהפנות לחוקר Y, העוסק בו במאמרו".

- מבנה רגיל של עבודה יכלול בערך כך:

מבוא לעבודה, המהווה "הכשרת הקרקע"

שאלות מבואיות הדורשות בירור לפני תחילת העבודה; הצגת הממצאים (מן המקרא, מן המזה"ק, מן הממצא הארכיאולוגי וכו'); שאלות מתודולוגיות

הצגת השאלה המחקרית / השאלות המחקריות
מדוע הנושא חשוב, מה נכתב עליו בעבר, ומה תהיה תרומתה של העבודה הנוכחית
מה יכלול כל פרק להלן, ומה יהיה מבנה הטיעון

מהלך העבודה

בכל אחד מן הפרקים: בירור מפורט מחדש של הנושאים הנידונים: פרטי לשון, מבנה היחידה הנידונה, השוואה ליחידות אחרות, תולדות הרעיונות, וכיו"ב
הצגת דעות החוקרים
הצגת נימוקים מפורטים בעד ונגד הדעות שעלו במחקר
הוספת נימוקים חדשים שנולדו בעבודה הנוכחית
הכרעה: לאור הנימוקים לעיל יש לקבוע כי ...

סיכום

- עיקר הדיון נעשה בגוף העבודה, ואילו המבוא והסיכום נועדו רק לתמוך בדיון זה. לפיכך, אין לכלול בסיכום נקודות חדשות, שלא נידונו עד כה. כמו כן יש להקפיד שהמבוא תואם את השאלות שיידונו בעבודה.

השימוש במקורות ביבליוגרפיים והזכרת דעות החוקרים

- על הכותב להבהיר לעצמו מה דעתו של כל חוקר, ומה עיקר טיעונו, וכן במה הוא חולק על האחרים. חשוב להציג היטב את דעות החוקרים ואת נקודות המחלוקת ביניהם. לעתים התלמידים משתמשים בדעות של חוקרים מבלי לשים לב שהם חולקים זה על זה בצורה קיצונית.

- על הכותב להציב את דעתו בין דעות החוקרים. כגון: "אני מסכים עם חוקר א' ולא עם חוקר ב' משום ש..."; "אינני מסכים לא עם א' ולא עם ב' אלא אני מציג דעה חדשה משום ש..."; או "הדיון בין חוקר א' לחוקר ב' אינו רלוונטי משום שהנחות היסוד שלהם שגויות. במקום זה יש להעלות שאלה אחרת כדלקמן... (ואז להסביר מדוע איש לא שקל את השאלה הזו קודם לכן).

- כלל מס' 2: לעולם אל תכלול בעבודה משהו שקראת ואינך מבין!
- כלל מס' 3: לעולם אל תכלול בעבודה משהו שנראה בעיניך לא חשוב, אפילו אם החוקרים מקדישים לו תשומת לב מרובה.

- עבודה טובה נכתבת מתוך שיכנוע עצמי בחשיבות הנושא. לפיכך, על הכותב להוביל את הדיון, ולא להיגרר אחר החומר הביבליוגרפי. העבודה מוערכת לפי המחשבה העצמאית של הכותב, וכל שאר הדברים הם כלי עזר לצורך זה. על כן, הכותב צריך להכריע מה חשוב ומשמעותי בעיניו,

ולבדוק מה אומרים החוקרים בנושא זה, ולא להיפך. פעמים רבות קורה מצב שבו הכותב נגרר אחרי החומר הביבליוגרפי שקרא, מבלי להבחין מה חשוב ומה לא.

- אין להשאיר נושא ללא הכרעה. אחרי הצגת הדעות יש להכריע מי צודק, או להציג דעה חדשה ומנומקת.

- אין להעתיק מן המקורות הביבליוגרפיים, אלא על התלמיד להביע את האמור בהם בלשונו. ההעתיקה מלשון המקור עושה רושם רע. רק במקרים מצומצמים מאוד אפשר לצטט קטע מוגדר, אבל אז יש לציין זאת במפורש, במרכאות, או להביא את הטקסט בפסקה נפרדת מוזחת.

- **בכל פעם** שמזכירים רעיון שנמצא באחד המקורות הביבליוגרפיים, יש לציין זאת בהערת שוליים ובגוף הטקסט, כמו למשל: "כפי שטען וינפלד...", או "רופא סבר ש...".

עיצוב העבודה

יש להגיש עבודה מודפסת; ברווח כפול או שורה וחצי; להשאיר שוליים סבירים; ובאות (font) בגודל 12 ולא יותר.